

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllii Ciceronis|| Epistolae Familiares.||

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1565

Liber II.

[urn:nbn:de:gbv:45:1-724041](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-724041)

CICERONIS EPISTOLARVM

AD CURIONEM, ET ALIOS,

LIBER II.

ARGVMENTVM.

Quattuor partes habet haec epistola, primum, accusatus a Curione quod minus saepe scriberet, excusationem affert cum officij sui commemoratiōe. deinde, dolorem suum ex illius absentia, & ex eiusdem dignitate laetitiam narrat. tertio loco ad laudem, & uirtutem hortatur. postremo, commendat illi suam senectutem. Mittit autem Cicero in Asiam has omnes epistolas ad Curionem quaestorem, praeter ultimam, quae incipit, Sera gratulatio; quam scripsit in provincia Romam ad Curionem tributum pl.

M. Cicero s. d. C. Curioni.

Curio, Scriboniorum cognomen.

VAM QVAM me nomine negligentiae suspectum tibi esse doleo: tamen non tam mihi molestum fuit, accusari abs te officium meum, quam iucundum, requiri; praesertim cum, in quo accusabar, culpa uacarem; in quo autem desiderare te significabas meas litteras, praeterferres suspectum mihi quidem, sed tamen dulcem, & optatum amorem tuum. equidem neminem praetermisi, quem quidem ad te peruenturum putarem, cui litteras non dedissem. etenim quis est tam in scribendo impiger, quam ego? a te uero bis, ter ue ad summum, & eas per breues accepi. quare si iniquus es in me iudex; condemnabo eodem ego te crimine. sin me id facere noles, te mihi aequum praebere debebis. Sed de litteris haecenus. non enim uereor, ne non scribendo te expleam; praesertim si in eo genere studium meum non aspernabere. Ego, te absuisse

excusatio cum beneuolentiae testimonio.

ep. 1. 16.

non dixit diligens, sed impiger; magis ut excuset se, quam ut laudet.

ep. 2. 5.

secunda pars epistolae.

D 4 tam

tertia pars epistolae.
laudat simul & hortatur; quia cohortatio debet esse cum laude. ep. 12. l. 15.

quarta pars epistolae.

scripsit enim haec annos natus LIV.

post reditum e provincia.

tam diu a nobis, & doleo, quod carui fructu iucundissimae consuetudinis: & laetor, quod absens omnia cum maxima dignitate es consecutus, quodque in omnibus tuis rebus meis optatis fortuna respondit. Breue est, quod me tibi precipere meus incredibilis in te amor cogit. Tanta est expectatio uel animi, uel ingenij tui; ut ego te obsecrare, obtestarique non dubitem, sic ad nos confirmatus reuertere, ut, quam expectationem tui concitasti, hanc sustinere, ac tueri possis. Et quoniam meam tuorum erga me meritorum memoriam nulla umquam delebit obliuio: te rogo, ut memineris, quantaeunque tibi accessiones fient & fortunae, & dignitatis, eas te non potuisse consequi, nisi meis puer olim fidelissimis, atque amantissimis consilijs paruisses. quare hoc animo in nos esse debebis, ut aetas nostra iam ingravescens, in amore, atque in adolescentia conquiescat tua. Vale.

ARG. Consolatur Curionem in obitu patris, seq. illi parentis futurum loco pollicetur.

Cicero s. d. Curioni.

GRAVI teste priuatus sum amoris summi erga te mei, patre tuo, clarissimo uiro: qui, cum suis laudibus, tum uero te filio, superasset omnium fortunam, si ei contigisset, ut te ante uideret, quam a uita discederet. sed spero nostram amicitiam non egere testibus. tibi patrimonium dii fortunent, me certe habebis, cui carus aequus, & periuicundus, ac fuisi patri. Vale.

ARG.

ARG. Dissuadet a muneribus dandis in funere patris, da-
ri autem populo solebat gladiatorium munus.

Cicero s. D. Ciceroni. 3

R V^o P A E *studium non defuit declarandorum
munerum tuo nomine: sed nec mihi placuit, nec
cuiquam tuorum, quidquam, te absente, fieri,
quod tibi, cum uenisses, non esset integrum. me-
am quidem sententiam aut scribam ad te postea
pluribus; aut, ne ad eam meditare, imparatum
te offendam; coramq. contra istam rationem, me-
am dicam: ut aut te in meam sententiam addu-
cam; aut certe testatum apud animum tuum re-
linquam, quid senserim: ut, si quando, quod no-
lim, displicere tibi tuum consilium coeperit, pos-
sis meum recordari. Breuiter tamen sic habeto, in
eum statum temporum tuum reditum incidere, ut
iis bonis, quae tibi natura, studio, fortuna data
sunt, facilius omnia, quae sunt in rep. amplissi-
ma, consequi possis, quam muneribus: quorum
neque facultatem quisquam admiratur; (est enim
copiarum, non uirtutis) neque quisquam est,
quin satietate iam defessus sit. Sed aliter, at-
que ostenderam, facio, qui ingrediar ad expli-
tandam rationem sententiae meae. quare omnem
hanc disputationem in aduentum tuum differo.
Summa scito in expectatione te esse, eaq. a te ex-
spectari, quae a summa uirtute, summoq. ingenio
expectanda sunt. ad quae si es, ut debes, paratus;
quod ita esse confido: plurimis, maximisq. mune-
ribus*

libertus Curio-
nis Rupa. & est
declarare, pro
ostendere; quod
cp. 8. l. 9. dixit.

quae te addu-
cit, ut haec mu-
nera danda po-
pulo existimes.

dissuasio a mu-
neribus dandis.

quod est sine
uirtute, admi-
ratione dignum
non est.

racite monet
gratiora fore,
merita in rep.
quam muner-
gladiatoria.

ribus & nos amicos, & ciues tuos uniuersos, & remp. afficies. illud profecto cognosces, mihi te neque cariores, neque iucundiores esse quemquam. Vale.

ARG. Hortatur Curionem ad studium summae laudis, quod, exoriente iam bello civili, timet ne se ad improbos ciues deferta rep. conferat quod euenit. grandi enim aere alieno a Caesare liberatus, a senatu ad populum transit.

Cicero s. d. Curioni.

4

epistolarum
tria genera.

temporibus ad
ciuile bellum
spectantibus.

odiosa enim
scriberem.

epistolam co-
cludam qua sen-
tentia soleo.

EPISTOLARVM genera multa esse non ignoras, sed unum illud certissimum, cuius causa inuenta res ipsa est, ut certiores faceremus absentes, si quid esset, quod eos scire, aut nostra, aut ipsorum interesset. huius generis litteras a me profecto non expectas: tuarum enim rerum domesticarum habeas & scriptores, & nuncios: in meis autem rebus nihil est sane noui. Reliqua sunt epistolarum genera duo, quae me magnopere delectant; unum familiare, & iocosum; alterum seuerum, & graue. utro me minus deceat uti, non intelligo. Iocer ne tecum per litteras? ciuem mehercule non puto esse, qui temporibus his ridere possit. An grauius aliquid scribam? quid est, quod possit grauius a Cicerone scribi ad Curionem, nisi de rep? atque in hoc genere haec mea causa est, ut neque ea, quae nunc sentio, uelim scribere. Quam obrem, quoniam mihi nullum scribendi argumentum relictum est, utar ea clausula, qua soleo; teq. ad studium summae laudis cohortabor. est enim tibi grauis aduersaria constituta, & parata, in-

CV

credibilis quaedam expectatio: quam tu una re facillime uinces, si hoc statueris, quarum laudum gloriã adamaris, quibus artibus eae laudes comparantur, in ijs esse laborandum. In hanc sententiam scriberem plura, nisi te tua sponte satis incitatum esse considerem: & hoc, quidquid attigi, non feci inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. Vale.

quae sunt? mo-
rales uirtutes,
iustitia, forti-
tudo, temperã-
tia: quibus &
nobis ipsis, &
patriae consu-
limus.

A R G. Gratulatur Curioni, quod & Romae non sit, ubi multa contra remp. committuntur; & ibi sit, ubi ex recte factis magnam laudem consequatur. postremo cum ad suscipiendam remp. hortatur.

Cicero s. D. Curioni.

H A B C negotia quo modo se habeant, ne epistola quidem narrare audeo tibi, etsi ubicumque es, ut scripsi ad te antea, in eadem es nauis: tamen, quod abes, gratulor; uel quia non uides ea, quae nos; uel quod excelsa, & illustri loco sita sit laus tua, in plurimorum & sociorum, & ciuium conspectu: quae ad nos nec obscuro, nec uario sermone, sed & clarissima, & unã omnium uoce perfertur. Vnum illud nescio, gratuler ne tibi, an timeã, quod mirabilis est expectatio reditus tui: non quo uerear, ne tua uirtus opinionum omnium non respondeat; sed mehercule, ne, cum ueneris, non habeas iam, quod cures: ita sunt omnia debilitata, iam prope & extincta. Sed haec ipsa, nescio, recte ne sint litteris comissa. quare cetera cognosces ex alijs. Tu tamen, siue habes aliquam spem de rep. sine desperas; ea parã, meditare

nauem posuit
pro periculo,
μεταφορικῶς
Liu. l. 44.

antitheta quae
tuor: obscuro,
clarissima: ua-
rio, una.

uultata Cicero
nis clausula ad
Curionem. cu-
ius enim noue.

rat ingenium,
ab eo iure me-
suebat.

tare, cogita, quae esse in eo ciue, ac uiro debent, qui sit remp. afflictam, & oppressam miseris temporibus, ac perditis moribus in ueterem libertatem ac dignitatem uindicaturus. Vale.

AR G. Commendat summo studio T. Annum Milonem ad petitionem consulatus: &, ut impetret quod uult, nihil omittit, quod in genere commendationis requiri possit.

Cicero s. D. Curioni.

6

prima uerba
studium peten-
tis declarant.
ep. 7. lib. 8.

in qua Curio
quaestor fuerat

insinuatio ad
petitionem.

a modestia.

a meritis suis
dissimulante.

a tempore exsi-
lij sui.

a consuetudi-
ne bonorum.

NONDUM erāt auditum, te ad Italiam aduentare, cum Sex. Viliūm, Milonis mei familiarem, cum his a te litteris misi: sed tamen, cum appropinquare tuus aduentus putaretur, et te iam ex Asia Romam uersus profectum esse constaret; magnitudo rei fecit, ut non uereremur, ne nimis cito mitteremus, cum has ad te quamprimum perferri litteras magnopere uellemus. Ego si mea in te essent officia solum, Curio, tanta, quanta magis a te ipso praedicari, quam a me ponderari solent; uerecūdius a te, si qua magna res mihi petenda esset, contenderem. GRAUE est enim homini pudenti, petere aliquid magnum ab eo, de quo se bene meritum putet; ne id, quod petat, exigere magis, quam rogare, et in mercedis potius, quam beneficij loco numerare uideatur. sed quia tua in me uel nota omnibus, uel ipsa nouitate meorum temporum clarissima, & maxima exstiterunt; EST QV E animi ingenui, cui multum debeas, eidem plurimum uelle debere: non dubitavi id a te per litteras petere, quod mihi omnium esset maximum, maximeq. necessarium. neque enim

enim

enim sum ueritus, ne sustinere tua in me uel innum-
 merabilia beneficia non possem; cum praesertim
 considerem, nullam esse gratiam tantam, quam a spe remun-
 erandi.
 non uel capere animus meus in accipiendo, uel in
 remunerando, cumulandoq. illustrare possit. Ego
 omnia mea studia, omnem operam, curam, in-
 dustriam, cogitationem, mentem denique omnem
 in Milonis consulatu fixi, & locavi: statuique, ab honeste.
 in eo me non officij solum fructum, sed etiam pieta-
 tis laudem debere quaerere. Neque uero cui-
 quam salutem, ac fortunas suas tantae curae suis a studio suo.
 se umquam puto, quantae mihi sit honos eius: in
 quo omnia mea posita esse decreui. Huic te unum
 tanto adiumento esse, si uolueris, posse intelligo,
 ut nihil sit praeterea nobis requirendum. habe-
 mus haec omnia; bonorum studium, conciliatum
 ex tribunatu, propter nostram, ut spero te intelli-
 gere, causam; uulgi, ac multitudinis, propter
 magnificentiam munerum, liberalitatemq. natu-
 rae; iuuentutis, & gratiosorum in suffragijs, pro-
 pter ipsius excellentem in eo genere uel gratiam,
 uel diligentiam; nostram suffragationem si minus
 in quae Milo-
 tria patrimo-
 nia effuderat.
 oratio pro Mi-
 lone, & Ascon.
 potentem, at probatam tamen, & iustam, & de-
 bitam, & propterea fortasse etiam gratiosam. ipsius in me
 meritis.
 dux nobis, & auctor opus est, & eorum uen-
 torum, quos proposui, moderator quidam, et qua-
 si gubernator. qui si ex omnibus unus optandus es
 a laude Curio-
 nis.
 set; quem tecum conferre possemus, non haberemus.
 Quamobrem, si me memorem, si gratum, si bo-
 num a persona sua.

NUM

a persona Mi-
nis.

a re sua.

cum in me pa-
triae restitu-
endo uehemēter
contendisti.

causam, & rē
coniungit etiā
ep. 7. l. 1.

ep. 1. & 9. lib. 1.

tria seruat in
officio gratu-
lationis. pri-
mum gratula-
tur partem si-

num uirum uel ex hoc ipso, quod tam uehementer de Milone laborem, existimare potes; si dignū denique tuis beneficijs iudicas: hoc a te peto, ut subuenias. huic meae sollicitudini, ut huic meae laudi, uel, ut uerius dicam, prope salutem tuum studium dices. De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, grauitatis, constantiae, beneuolētiaē erga te, si completi hominem uolueris, habiturum esse neminem. mihi uero tantum decoris, tantum dignitatis adiunxeris, ut eundē te facile agnoscam fuisse in laude mea, qui fueris in salute. Ego, ni te uidere scirem, cum haec ad te scriberem, quantum officij sustinerem, quanto-pere mihi esset in hac petitione Milonis omni nō modo contentione, sed etiā dimicatione elaborandum; plura scriberem. nunc tibi omnem rem, atque causam, meq. totum commendo, atque tra- do. unum hoc sic habeto; si a te hanc rem impetra- ro, me paene plus tibi, quam ipsi Miloni, debi- turum. non enim mihi tam mea salus cara fuit, in qua praecipue sum ab illo adiutus; quam pietas erit in referenda gratia iucunda. eam autem u- nius tui studio me assequi posse confido. Vale.

ARG Hanc epistolam scripsit in Cilicia proconsul gra- tularur Curioni de tribunatu pl. hortatur ad boni ciuis offi- cium. de sacerdotio Curionis quiddam interserit. postremo rogat, ne quid sibi temporis prorogari ad prouinciae admi- nistrationem patiatur.

Cicero procos s. d. Curioni trib. pl. 7

SERA gratulatio reprehendi non solet, prae-
sertim

fertim si nulla negligentia praetermissa est. longe
 enim abs sum: audio sero. sed & tibi gratulor: &
 ut sempiternae laudi tibi sit iste tribunatus, ex-
 opto: teq. hortor, ut omnia gubernes, & modere
 re prudentia tua: ne te auferant aliorum consilia.
 nemo est, qui sapientius tibi suadere possit te ip-
 so. numquam labere, si te audies. non scribo hoc
 temere. cui scribam, uideo. noui animum, no-
 ui consilium tuum: non uereor, ne quid timidè,
 ne quid stulte, facias, si ea defendes, quae ipse re-
 cta esse senties. Quod in id reip. tempus non inci-
 deris, sed ueneris; (iudico enim tuo, non casu,
 in ipsum discrimen rerum contulisti tribunatum
 tuum) profecto uides, quanta uis in rep. tempo-
 rum sit, quanta uarietas rerum, quam incerti e-
 xitus, quam flexibiles hominum uoluntates: quid
 insidiarum, quid uanitatis in uita, non dubito,
 quin cogites. sed amabo te cura, & cogita, nihil
 noui, sed illud idem, quod initio scripsi. tecum lo-
 quere; tē adhibe in consilium; te audi; tibi obtem-
 pera. alteri qui melius dare consilium possit,
 quam tu, non facile inueniri potest: tibi uero ip-
 si certe nemo melius dabit. Diu immortales, cur
 ego non ads sum uel spectator laudum tuarum, uel
 particeps, uel socius, uel minister consiliorum?
 tametsi hoc ninime tibi deest: sed tamen efficeret
 magnitudo, & uis amoris mei, consilio te ut
 possem inuare. Scribā ad te plura alias. paucis e-
 nim diebus erā missurus domesticos tabellarios:
 ut,

gnitatem: de-
 inde bene pre-
 catur: tum hor-
 tatur ad magi-
 stratum cū lau-
 de gerendum.

ep. 13. lib. 4.

fortitudo, &
 prudētia in ad-
 ministrantibus
 rep. requi-
 runtur.

timebat, quod
 euenit, ne descē-
 sceret a reip.
 causa.

si affuisset, for-
 te Curio nō se
 ad Caesaris pat-
 res trāstulisset.

de quo uide
ep. 4. lib. 15.

pontificatum,
opinor, intelli-
gi. Dio lib. 40.
suffectus autē
est in patris lo-
cū. de harusp.
responsis.

poterat enim
ut tribunus pl.
intercedere.

legibus annua
erat provincia
rū administra-
tio.
profectus erat
cum annuo im-
perio.

uide ep. 1. 1. 8.
cui Cicero re-
spondet.

qui putem te
furura prospice-
re.

ut, quoniam sane feliciter, & ex mea sententia
remp. gessimus, unis litteris totius aestatis res
gestas ad senatum perscriberem. De sacerdotio
tuo quantam curam adhibuerim, quamq. diffici-
li in re, atque caussa, cognosces ex ijs litteris, quas
Thrasoni, liberto tuo, dedi. Te, mi Curio, pro
tua incredibili in me beneuolentia, meaq. item
in te singulari, rogo, atque oro, ne patiari mihi
quidquam ad hanc prouincialem molestiam tēpo-
ris prorogari. praesens tecum egi, cum te tribunū
pl. isto anno fore non putarem: itemq. petiui sae-
pius per litteras, sed tum quasi a senatore nobilissi-
mo, & adolescente gratiosissimo, nunc a tribuno
pl. et a Curione tribuno; nō ut decernatur aliquid
nouum, quod solet esse difficilius; sed ut ne quid nouum
decernatur; & ut S. C. & lēges defendas; eaq.
mihi condicio maneat, qua profectus sum. hoc te
uehementer etiam atque rogo. Vale.

ARG. Leuiter Coelium obiurgat, qui commentarium
misisset refertum leuissimis rebus. tum hortatur ad amici-
tiam Pompei emergente iam belli ciuilis initio. addit de suo
in prouinciam itinere. in extremo, ne sibi prouinciae tem-
pus prorogetur.

Cicero procos s. d. M. Coelio Rufo. 3

Q V I D? tu mē hoc tibi mandasse existimas,
ut mihi gladiatorum compositiones, ut uadimo-
nia dilata, & Chresti compilationem mitteres,
& ea, quae nobis, cum Romae sumus, narrare
nemo audeat? uide, quantum tibi meo iudicio
tribuam: (nec mehercule iniuria: πολιτικῶτερον
enim

enim te adhuc neminem cognoui) ne illa quidem
 curo mihi scribas, quae maximis in rebus reip.
 geruntur quotidie; nisi quid ad me ipsum perti-
 nebit. scribent alij: multi nunciabunt: perferet
 multa etiam ipse rumor. quare ego nec praeteri-
 ta, nec praesentia abs te, sed, ut ab homine lon-
 ge in posterum prospiciente, futura exspecto: ut
 ex tuis litteris cum formam reip. uiderim, quale
 aedificium futurum sit, scire possim. neque tamen
 adhuc habeo, quod te accusem. neque enim fuit,
 quod tu plus providere posses, quam quiuis no-
 strum, in primisq. ego; qui cum Pompeio complu-
 res dies nullis in alijs nisi de rep. sermonibus uer-
 satus sum; quae nec possunt scribi, nec sunt scri-
 benda. tantum habeto, cuem egregium esse Pom-
 peium, & ad omnia, quae prouidenda sunt in
 rep. & animo, & consilio paratum. quare da te
 homini: complectetur, mihi crede. iam idem il-
 li & boni, & mali ciues uidentur, qui nobis ui-
 deri solent. Ego, cum Athenis decem ipsos dies
 fuisssem, multumq. mecum Gallus noster Cani-
 nius, proficiscebar inde pridie nonas Quinct.
 cum hoc ad te litterarum dedi. Tibi cum omnia
 mea commendatissima esse cupio, tum nihil ma-
 gis, quam ne tempus nobis prouinciae prorogetur.
 in eo mihi sunt omnia. quid, quando, & quo
 modo, & per quos agendum sit, tu optime, con-
 stitues. Vale.

A R G. Gratulatur Coelio, quod, superatis competitori-
 bus, aedilis curulis designatus sit.

E Cicero

quod non nisi
 diuturno reru
 usu, ingenijq.
 praestantia con-
 sequimur.

Tarēti locutus
 erat cum Pom-
 peio, ut est ep.
 6. & 7. lib. 5. ad
 Att.

quia non idem
 antea senserat.

i. decem inte-
 gros dies. sic lo-
 cutus ep. 21. l.
 3. ad Att. & in
 Bruto.

quod metue-
 bat, emergēte
 iam inter Cae-
 sarem & Pompe-
 ium discordia.
 uide ep. 5. lib. 8.

ut eos partim scelerum suorum, partim etiam
inēptiarum paeniteret. Vale.

ARG. Queri uiderur de tabellariis epistolas non reddentibus; re uera Coelium negligentiae accusat. tum sua gesta magnifice narrat.

ob Hirrum Ciceronis in auguratu cōpetitorē, ep. 3. l. 8.

Cicero imp. s. d. Coelio Rufo,
aedili cur. des.

IO

T u uide quā ad me litterae non perferantur: non enim adduci possum, ut abs te, postea quam aedilis factus es, nullas putem datas; praesertim cum esset tanta res, tantae gratulationis: de te, quia, quod sperabam; de Hillo, (balbus enim sum) quod non putaram. at qui sic habeto, nullam me epistolam accepisse tua post comitia ista praecleara, quae me laetitia extulerunt. ex quo uereor, ne idem eueniat in meas litteras. equidem nunquam domum misi unam epistolam, quin esset ad te altera: nec mihi est te iucundius quidquam, nec carius. Sed balbi non sumus: ad rem redeamus. Ut optasti, ita est. uelles enim, ais, tantum modo ut haberem negotij, quod esset ad laureolam satis. Parthos times, quia diffidis copijs nostris. ergo ita accidit. nā, Parthico bello nunciato, locorum quibusdam angustijs et natura montium fretus ad Amanum exercitum adduxi, satis probe ornatū auxilijs, & quadam auctoritate apud eos, qui me non norant, nominis nostri. multum est enim in his locis; Hiccine est ille, qui urbem? quem senatus? nostri cetera. Cum uenissem ad Amanum;

antiquus liber, quamobrem. mallet, quare.

respondet ad locum epistolae Coelii, que est 4. lib. 8.

cum ea mihi aliorum litteris cognita essent.

de exitu belli Parthici. ep. 5. lib. 8.

respondet ad locum epistolae Coelii, uide ep. 5. l. 8.

E 2 qu

C. Calsius, qui
mox Caesa-
rem occidit.
Syriam prouin-
ciam suam.

ep. 9, lib. 1.

historicus, Ale-
xandri comes
in expeditioni-
bus. Pli. l. 6. c.
31. Cic. l. 1. de
leg. Q. Cur. l.
19. Quinct. l.
10. c. 1.

ad Att. ep. 10.
lib. 5.

i. difficilius, ut
in epistola ad
fratrē, spissum
opus.

rohu lib. 10.
de rebus
ab 10. 10. 10.
de rebus
de rebus

qui mons mihi cum Bibulo communis est, diuisus
aquarum diuortijs; Cássius noster quod mihi ma-
gnae uoluptati fuit, feliciter ab Antiochia ho-
stem reiecerat. Bibulus prouinciám acceperat. in-
tērea cum meis copijs omnibus uexauí Amanien-
ses, hostes sempiternos. multi occisi, capti: reli-
qui dissipati. castella munita, improviso aduentu
capta, & incensa. ita uictoria iusta impēator
appellatus apud Issum; quo in loco saepe, ut ex
te audiui, Clitárchus tibi narrauit, Darium ab
Alexandro esse superatum; abduxi exercitum
ad infestissimam Siciliae partem. ibi quinctum
& uigesimum iam diem aggeribus, uincis, tur-
ribus oppugnabam opidum munitissimum Pin-
denissum, tantis opibus, tantoq. negotio, ut mihi
ad summam gloriam nihil desit, nisi nōmen opi-
di: quod si, ut spero, cepero; tum uero litteras
publice mittam. Haec ad te in praesenti scripsi, ut
speres te assequi id, quod optasti. Sed, ut redeam
ad Parthos; haec aestas habuit hunc exitum sa-
tis felicem: ea, quae sequitur, magno est in timo-
re. quare, mi Ruse, uigila, primum ut mihi suc-
cedatur; sin id erit, ut scribis, &, ut ego arbi-
tror, spissiús; illud, quod facile est, ne quid mihi
temporis prorogetur. De rep. ex tuis litteris, ut
antea tibi scripsi, cum praesentia, tum etiam futu-
ra magis exspecto. quare, ut ad me omnia quádi-
ligentissime perscribas, te uehemēter rogo. Vale.

A R G.

ARG. Suum declarat urbis desiderium: & pantheras ait non posse capi, quas Coelius aedilis petierat, ut in suis ludis populo ostenderet.

Cicero imp. s. D. Coelio aedili cur.

PVTARES ne unquam accidere posse, ut mihi uerba deessent, neque solum ista uestra oratoria, sed haec etiã leuia nostratia? desunt autē propter hanc causam, quod mirifice sum sollicitus, quidnam de provincijs decernatur. Mirum me desiderium tenet urbis, incredibile meorū, atque in primis tui, satietas autem provinciae, uel quia uidemur eam famā consecuti, ut non tã accessio quae renda, quam fortuna metuenda sit; uel quia totum negotium nō est dignum uiribus nostris, qui maiora in rep. onera sustinere et possimus, & soleamus: uel quia belli magni timor impendet: quod uidemur effugere, si ad constitutam diem decedemus. De pantheris per eos, qui uenari solent, agitur mā dato meo diligenter: sed mira paucitas est. & eas, quae sunt, ualde aiunt queri, quod nihil cuiquam insidiarum in mea provincia, nisi sibi, fiat. itaque constituisse dicuntur in Cariam ex nostra provincia decedere. sed tamē sedulo fit, et in primis a Patischo. quidquid erit, tibi erit: sed, quid plane esset, nesciebamus. mihi mehercule magnae curae est aedilitas tua. ipsa die me admonebat: scripsi enim haec ipsis Megalensibus. Tu uelim ad me de omni re ip. statu quam diligentissime perscribas: ea enim certissima putabo, quae ex te cognouero. Vale.

E 3 ARG.

nimia sollicitudine, nimio etiã gaudio ita perturbatur animus, ut uerba non suppetant.

cupiebat sibi successorem mitti.

ob expectationem belli Parthici.

a Parthis aestate proxima, ut est in epistola antecedenti.

sublata a se latrocinia festiue significat. ep. 6. lib. 8. & ep. 13. & 15. l. 12. & Hirtius de bello Alex.

quo die ludos Megalenses, & Romanos dabant aediles ante templū Mar-

gnae matris
deum. eo igitur die Cicero
admonebatur
ludor si Romanorum,
quibus pãtheras Graecas
dare Coelius cupiebat.
ep. 9. lib. 8.
quinque dies festi,
Mineruae dicati. Varro.

quo neminem
πολιτικώτερον
cognoui. ep. 8.
uide scholium.

laudat mansuetudinem
urbanam ab utili, & suauitate.
pro astinentia posuit.
non enim triumphari potest,
ut si eatur in provinciam.

ARG. Litteras a Coelio requirit de rebus urbanis; & hortatur eum, ut urbanos potius magistratus sequatur, quam provinciales.

Cicero imp. s. d. Coelio aedili cur. 12

SOLLICITVS equidem eram de rebus urbanis: ita tumultuosae conciones, ita molestae quinque afferebantur: nam ceteriora nondum audiebamus. sed tamen nihil me magis sollicitabat, quam in his molestijs non me, si qua ridenda essent, videre tecum. sunt enim multa: sed ea non audeo scribere. illud moleste fero, nihil me adhuc his de rebus habere tuarum litterarum, quare, etsi, cum tu haec leges, ego iam annuum munus confecero: tamen obviae mihi uelim sint litterae tuae, quae me erudiant de omni rep. ne hospes plane ueniam. hoc melius quam tu, facere nemo potest. Diogenes tuus, homo modestus, a me cum Philone Pessinute discessit. iter habebant ad Iatorem: quamquam omnia nec benigna, nec copiosa cognorant. Urbem, mi Ruse, cole, et in ista lute uive. omnis enim peregrinatio, quod ego ab adolescentia iudicavi, obscura, et sordida est ijs, quorum industria Romae potest illustris esse. quod cum probe scirem, utinam in sententia permansissem. cum una me hercule ambulatiuicula, atque uno sermone nostro omnes fructus provinciae non confero. spero me integritatis laudem consecutum. non erat minor ex contentenda, quam ex conseruata provincia. spes triumphi, inquis? satis gloriose triumpharem, si non essem
tam

tam diu quidem in desiderio rerum mihi carissimarum . sed , ut spero , propediem te uidebo . tu mihi obuiam mitte epistolas te dignas . Vale .

ARG. Responderet epistolae Coelii, quae nona est l. 11. eam lege, si huius argumentum, atque etiam interpretationem quaeris.

Cicero imp. s. D. Coelio aedili cur. 13

RARAS tuas quidem, (fortasse enim non perferuntur) sed suaves accipio litteras . uel quas proxime acceperam, quam prudentes, quam multi et officij, & consilij. etsi omnia sic constitueram mihi agenda, ut tu admouebas: tamen confirmantur nostra consilia, cum sentimus prudentibus, fideliterque suadetibus idem uideri. Ego Appium, ut saepe tecum locutus sum, ualde diligo; meque ab eo diligere statim coeptum esse, ut similitatem deposuimus, sensum uero et honorificum in me consuluit, et suavis amicus, et studiosus studiorum etiam meorum. Mea uero officia ei non defuisse, tute testis: quoniam suorum uisum, ut opinor, accidit Phania. & mehercule etiam pluris eum feci, quod te amari ab eo senserim iam me Pompeij totum esse scis: Brutum a me amari intelligis. quid est causae, cur mihi non sit in optatis, complecti hominem florentem aetate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, affinibus, amicis? collegam meum praesertim, et in ipsa collegij laude, & scientia studiosum mei? Haec eo pluribus scripsi; quod mihi significabant tuae litterae subdubitare, qua essem erga illum uolunta-

E 4 te,

uide artificium & cum paucis uerbis accuset, excuset, laudet.

ep. xi. lib. 6.

fratrem P. Clodii, a Milone excisi.

Appii libertus ep. i. lib. 3.

ex duabus Appii filius altera Pompeii filio nupterat, altera Bruto, ep. 4. lib. 3. in auguratu. ep. 4. lib. 3.

uide ep. 3.1.3.

Dolabella Ap-
pium accasaue-
rat. ep. 9.
lib. 8.Curionem fi-
gnificat. uide
ep. 9.1.8.ob Curionis &
leuitatem, &
aes alienum.ad Att. ep. 2.
l. 6.erat igitur in
Asia.senatus enim
decreuerat, ut,
anno confecto,
decederet.coniūgit boni-
tatē, & doctri-
nam. nam nec
imperita boni-
tas, nec impro-
ba doctrina lau-
datur.

te, credo te audisse aliquid. falsum est, mihi cre-
de, si quid audisti. genus institutorum, & ratio-
num mearum dissimilitudinem non nullam habet
cum illius administratione proninciae. ex eo qui-
dam suspicati fortasse sunt, animorum contentio-
ne, non opinionum dissensione, me ab eo discrepare.
nihil autem feci unquam, neque dixi, quod contra
illius existimationem esse uellem. post hoc nego-
tium autem, & temeritatem nostri Dōtabellae
deprecatorē me pro illius periculo praebeo. Erat
in eadem epistola ueternū's ciuitatis. gaudebam
sane, et cōgelasse nostrūm amicum laetabar otio.
Extrema pagella pupugit me tuo chirographo.
quid ais? Caesarem nunc defendit Curio? quis hoc
putaret praeter me? nam, ita uiuam, pūtavi. dii
immortales, quam ego risum nostrum desidero.
Mibi erat in animo, quoniam iurisdictionem con-
feceram; ciuitates locupletaram; publicanis etiam
superioris lustri reliqua sine sociorū ulla quērella
conseruaram; priuatis, summis, infimis fueram
iucundus; proficisci in Ciliciān nenis Maij, &
cum primum aestiua attingissem, militaremq. rem
collocassem, decēdere ex s. c. Cupio te aedilem ui-
dere: miroq. desiderio me urbs afficit, & omnes
mei, tuq. in primis. Vale.

ARG. Commendat Fabium a quinque rebus, bonitate,
doctrina, ingenio, modestia, amicitia sua.

Cicero imp. s. D. Coelio aedili cur. 14.

M A R C O Fabio, uiro optimo, & homine
do-

doctissimo, familiarissime utor: mirificeq. eum diligo, cum propter summum eius ingenium, summamq. doctrinam, tum propter singularem modestiam. eius negotium sic uelim suscipias, ut si esset res mea. noui ego uos magnos patronos. hominē occidat, oportet, qui uestra opera uti uelit. sed in hoc homine nullam accipio excusationem. omnia relinques, si me amabis, cum tua opera Fabius uti uolet. Ego res Rōmanas uehementer exspecto, & desidero: in primisque, quid agas, scire cupio: nam iamdiu propter hiemis magnitudinem nihil noui ad nos afferebatur. Vale.

iocus cum laude
de Coelii,

in hoc nomine
uideretur esse
ἐμφασίς.

ARG. Scribit de supplicationibus suis, de nuptijs filiae, & P. Cornelij Dolabellae, de ciuilibus discordijs, de rationibus, quibus adductus C. Coelium, quaestorem suum, prouinciae praeposuerit. respondet Coelij tribus epistolis. primum quae est xi. deinde 12. postremo, 7. l. 8.

Cicero imp. s. d. Coelio aedili cur. 15

NON potuit accuratius agi, neque prudentius, quam actum est a te cum Curione de supplicatione. & mehercule confecta res est ex mea sententia, cum celeritate, tum quod is, qui erat iratus, competitor tuus, & idem meus, assensus est ei, qui ornauit res nostras diuinis laudibus. quare scito me sperare ea, quae sequuntur: ad quae tu te para. Dolabellam a te gaudeo primum laudari, deinde etiam amari. nam ea, quae speras Tulliae meae prudentia temperari posse, scio cui epistolae tuae respondeant. quid, si meam legas, quam ego tum ex tuis litteris misi ad Appium? sed quid agas?

uide ep. xi. l. 8.

Hirrum intelligit, suum competitorē in auguratu.

i. triumphum, qui fere post supplicationes dabatur.

uide ep. 9. & 12. lib. 8.

tu enim boni
mibi generum,
pr. mutuo in-
ter nos amo-
re, praestabis.
Caesarem secu-
tus est; a quo
denique descen-
dit. Caes. l. 2.
de bel. ci.

ep. 1 l. 6. ad Att.

ep. 18.

Pontinium, &
fratrem nomi-
nat, quia prae-
torius uterque.

ep. 7. l. 8. & ad
Att. ep. 6. lib. 6.

ad Att. ep. 6. l. 6

Popeii, & Cae-
saris. ad Att. ep.
6. lib.

vide ep. 10. l. 8.
Ocellas autem
uocatos ab ocu-
lorum paruita-
te. Plin. ait lib.
11. c. 27.

agas? uiuitur. quod actum est, dii approbent.
spero fore iucundum generum nobis. multum in eo
tua nos humanitas adiuuabit. Resp. me ualde sol-
licitat. faueo Curioni: Caesarem honestum esse cu-
pio: pro Pompeio emori possum. sed tamen ipsa
rep. nihil mihi est carius. in qua tu non ualde te
iactas: districtus enim mihi uideris esse, quod &
bonus ciuis, et bonus amicus es. Ego, de provin-
cia decedens, quaestorem Coelium praeposui pro-
uinciae. puerum, inquires? at quaestorem, at no-
bilem adolescentem, at omnium fere exemplo. ne-
que erat superiore honore usus, quem praeficerem.
Pontinius multo antea discesserat. a Q. fratre im-
petrari non poterat: quem tamen si reliquisset;
dicerent iniqui, non me plane post annum, ut
senatus uoluisset, ex provincia decessisse. quoniam
alterum me reliquisset. fortasse & illud adde-
rent, senatum eos uoluisse provinciam praeesse, qui
antea non praefuissent: fratrem meum triennium
Asiae praefuisse. denique nunc sollicitus non sum:
si fratrem reliquisset, omnia timerem. postremo,
non tam mea sponte, quam potentissimorum duo-
rum exemplo; qui omnes Cassios, Antonio sq.
complexi sunt. hominem adolescentem non tam
allicere uolui, quam alienare nolui. hoc tu meum
consilium laudes necesse est: mutari enim non po-
test. De Ocella parum plane ad me scripseras; &
in actis non erat. Tuae res gestae ita notae sunt,
ut trans montem Taurum etiam de Matrino sit
auditum.

audium. Ego, nisi quid me Etesiae morabuntur, celèriter, ut spero, uos uidebo. Vale.

ARG. Huius epistolae apertum erit argumentum, si legas epistolam Coelii, quae ante ultimam est lib. VIII. cui haec respondet.

Cicero imp. s. D. Coelio aedili cur. 16

MAGNO dolore me affecissent tuae litterae, nisi ià, & ratio ipsa depulisset omnes molestias, & diùturna desperatione rerum obduruisset animus ad dolorem nouum. sed tamen, quare acciderit, ut ex meis superioribus litteris id suspicarent, quod scribis, nescio. quid enim fuit in illis, praeter querellam temporum, quae non animum meum magis sollicitum haberent, quam tuum? nam non eam cognoui aciem ingenij tui; quid ipse uideat, te id ut non putem uidere. Illud miror, adduci potuisse te, qui me penitus nosse deberes, ut me existimares aut tã improuidum, qui ab excitata fortuna ad inclinatam, & prope iacentem desciscerem; aut tam inconstantem, ut collectam gratiã florentissimi hominis effunderem, a meq. ipse deficerem, & quod initio, semperq. fugi, ciuili bello interesssem. Quod est igitur meum triste consilium? ut discederem fortasse in aliquas solitudines. nosti enim non modo stomachi mei, cuius tu similem quondam habebas, sed etiam oculorum in hominum insolentium indignitate fastidium. Accedit etiam molesta haec pompa lictorum meorum, nomenq. impèrij, quo appello. eo si onere carerem, quamuis paruis Ita-

iã enim de pro- uincia deceffe- rat.

ratio multum potest ipsa per se, plus etiam cum consuetudine. quae nō exstāt.

metu belli ciuili au. dictū. est hñc sollicitum haberent, pro sollicitaret; ue ep. 1. l. 16. ad Art. & l. 3. de rep. id est, a Caesare ad Pompeium.

ep. 16. lib. 8.

ep. 16. lib. 8.

ep. 16. lib. 8. & 2. lib. 9.

erat enim pro- consul. duo te- teres libri.

licae

quam liqores
post uictoriam
praeferebant,
fascibus inserta.

in Græciam ad
Pompeium.

nauigauit tamē
paulo post.

cum ex prouin-
cia redirem.

re a Pompeio,
& Pompeianis
in Italia male
getta.

Syllanis tempo-
ribus. ideo te
licem appellat
in Bruto.

liae latebris contentus essem. sed incurrit haec no-
stra laurus non solum in oculos, sed iam etiam in
uoculas maleuolorum. quod cum ita esset; nihil ta-
men unquam de profectioe, nisi nobis approban-
tibus, cogitavi. sed mea praediola tibi nota sunt:
in his mihi necesse est esse, ne amicis molestus sim.
Quod autem in maritimis facillimè sum, moueo
non nullis suspicionem, uelle me nauigare. quod
tamen fortasse non nollem, si possem ad otium.
nam ad bellum quidem, qui cōuenit? praesertim
contra eum, cui spero me satisfecisse; ab eo, cui ta-
men satisfieri nullo modo potest. Deinde senten-
tiam meam tu facillime perspicere potuisti iam ab
illo tempore, cum in Cumanum mihi obuiam ue-
nisti: non enim te celauit. sed non ne tum prouidi-
sti, quam abhorrerem ab urbe relinquenda? quod
cum audissem; non ne tibi affirmavi, quiduis me
potius perperissem, quam ex Italia ad bellum ci-
uile exiturum? quid ergo accidit, cur consilium
mutarem? non ne omnia potius, ut in sententia
permanerem? credas hoc mihi uelim, quod puto
te existimare, ex his miserijs nihil aliud me quae-
rere, nisi ut homines aliquando intelligant, me
nihil maluisse, quam pacem; ea desperata, nihil
tam fugisse, quam arma ciuilia. huius me constan-
tiae puto fore ut numquā paeniteat. etenim memi-
ni in hoc genere glóriari solitum esse familiarem
nostrum Q. Hortensium, quod numquam bello ciui-
li interfuisset. hoc nostra laus erit illustrior, quod
illi

illi tribuebatur ignaviae: de nobis id existimari posse non arbitror. Nec me ista terrent, quae mihi a te ad timorē fidissime, atque amantissime proponuntur. nulla est enim acerbitas, quae non omnibus, hac orbis terrarum perturbatione; impendere uideatur: quam quidem ego a rep. meis priuatis, & domesticis incommodis libentissime uel istis ipsis, quae tu memones ut caueam, remissem. Filio meo, quem tibi carum esse gaudeo, si erit ulla resp. satis amplum patrimonium relinquam, memoriam nominis mei; sin autem nulla erit, nihil accidet ei separatim a reliquis ciuibus. Nam, quod rogas, ut respiciam gēnerum meum, adolescentem optimum, mihiq. carissimum: an dubitas, cum scias quanti cum illum, tum uero Tulliam meam faciam, quin ea me cura uehementissime sollicitet? & eo magis, quod in communibus miserijs hac tantum oblectabar specula, Dolabellam meum, uel potius nostrum, fore ab ijs molestijs, quas liberalitate sua contraxerat, liberum. uelim quaeras, quos ille dies sustinuerit, in urbe dum fuit, quam acerbos sibi, quam mihi ipsi socero non honestos. Itaque nēque ego hunc Hispaniensem casum exspecto; de quo mihi exploratum est, ita esse, ut tu scribis: nec quidquam astute cogito. si quando erit ciuitas; erit profecto nobis locus: sin autem non erit; in easdem solitudines tu ipse, ut arbitror, uenies, in quibus nos consedisse audies. Sed ego fortasse uaticinor; & haec

omnia

scripserat Coelius de Caesare; Nihil, nisi atrox, & saeuum cogitatur. ep. 16, lib. 8.

P. Cornelium Dolabellam

i. ab aere alieno

nuncius expectabatur de bello Hispaniensi, quod a Caesare contra Pompeij legatos gerebatur.

alucinor, infanio, ut in orat. pro Sextio.

magistratum
parari.

ridere cum ira-
cundia.

discessum ex
Italia signifi-
cat.

mendosum. nā,
Caninius, & Sal-
lustius, duae fa-
miliae, simul es-
se non possunt.
forte, C. Sallu-
stius, uel Cani-
nio Sallustia-
no, quo modo
locutus in in-
scriptione ep.
59. l. 13.
recte arbitra-
tur. nemo enim
successit.
ep. 7. l. 6. ad Att.

fortasse enim,
si turbulēta au-
diero, subista
in itinere.

omnia meliores habebunt exitus. recordor enim
desperationes eorum, qui senes erant adolescen-
te me. eos ego fortasse nunc imitor, & utor aeta-
tis uitio. uelim, ita sit: sed tamen, togam prae-
textam tibi Oppio, puto te audisse. nam Curtius
noster dibaphum cogitat: sed eum infector mora-
tur. Haec adpersi, ut scires, me tamen in stoma-
cho solere ridere. De Dolabella, quod scripsi, sua-
deo uideas, tāquam si res tua agatur. Extremū il-
lud erit: nos nihil turbulenter, nihil temere facie-
mus. te tamen oramus, quibuscumque erimus in
tērris, ut nos, librosq. nostros ita tueare, ut ami-
citia nostra, & tua fides postulabit. Vale.

A R G. Responder ad omnes partes epistolae Caninij: de
inde altera epistola roganti ut se Bibulo cōmender, causas
affert, quare id facere non debeat, se tamen illi morem ges-
sisse confirmat.

Cicero imp. s. d. Caninio
Sallustio procos.

17

LITTERAS a te mihi stator tuus reddidit
Tarsi ad xvi. Kal. Sext. his ego ordine, ut uide-
ris uelle, respondebo. De successore meo nihil au-
diui: nec quemquam fore arbitror. quin ad diem
decedam, nulla causa est, praesertim sublato me-
tu Parthico. commoraturum me nusquam sane
arbitror: Rhōdum, Ciceronum causa puerorum,
accessurum puto: neq. id tamen certum est. ad
urbem uelim quamprimum uenire: sed tamen
iter meum reip. et rerum urbanarum ratio guber-
nabit. Successor tuus non potest ita maturare ullo
modo,

modo, ut tu me in Asia possis conuenire. De rationibus referendis, non erat incommodum te nullā referre: quam tibi scribis a Bibulo fieri potestatem: sed id uix mihi uideris per legem Iuliam facere posse: quam Bibulus cēta quadā ratione non seruat; tibi magnopere seruandam censeo. Quod scribis, Apamea praesidium deduci non oportuisse: uidebam idem ceteros existimare: molesteq. ferebam, de ea re minus commodos sermones maleuolorum fuisse. Parthi trānsierint, nec ne, praeter te, uideo dubitare neminem: itaque omnia praesidia, quae magna, & firma parauerā, commotus hominum non dubio sermone, dimisi. Rationes mei quaestoris nec uerū fuit me tibi mittere; nec tum erant confectae. eas nos Apameae deponere cogitabamus. De praeda mēa, praeter quaestores urbanos, id est populum R. terunciū nec attigit, nec tacturus est quisquam. Laodiceae me praedes accepturum arbitror omnis pecuniae publicae; ut & mihi, & populo cautum sit sine uecturae periculo. Quod scribis ad me de drachmis ccccccc : nihil est, quod in isto genere cuiquam possim commodare: omnis enim pecunia ita tractatur, ut praeda a praefectis, quae autem mihi attributa est, a quaestore curetur. Quod quaeris, quid existimem de legionibus, quae decretae sunt in Syriam: antea dubitabam, uenturae ne essent; nunc mihi non est dubium, quin, si antea auditum erit, otium esse in Syria,

propter inimicitias cum Caesare.

Euphratem, imperij Romani terminum. sed loquitur de trāsitu discedentium.

uide ep. 20 l. 5.

uniuersa, ab ipso in bello facta, nō quae ad ipsum proprie pertineret.

i. centum millibus. drachma respondet fere denario Romano; denarius autē quattuor continet sestertios.

Sallustij. Bibulo. n. ciuili bello exorto, successit nemo.

quo plus humanitatis ostēdat, primum exoptulat, deinde morem illi a se gestum subiungit.

Parthorum aduentu ep. 10.

uide ep. 9. l. 13.

quia prouinciae praesit, nō quia praeturā gerat. sic Asc. de Scaeuola. nedū litteras.

ut cum adiuuaret. augur enim erat Cicero. duos Bibuli filios occiderant equites Alexandrini. ideo dicit, Misericordia commotus. Val. Max. lib. 4. c. 4. Caesar l. 3. de bel. ci.

Syria, uenturae non sint. Marium quidem successorem tarde uideo esse uenturum; propterea quod senatus ita decreuit, ut cum legionibus iret. Vni epistolae respondi: uenio ad alteram. Petis a me, ut Bibulo te quam diligentissime commendem, in quo mihi uoluntas non deest; sed locus uidetur esse tecum exoptulandi. solus enim tu ex omnibus, qui cum Bibulo sunt, certio rem me numquam fecisti, quam ualde Bibuli uoluntas a me sine causa abhorreret. permulti enim ad me detulerunt; cum magnus Antiochiae metus esset, & magna spes in me, atque in exercitu meo, solitum dicere, quiduis se perpeti malle, quam uideri eguisse auxilio meo. quod ego officio quaestorio te adductum reticere de praetore tuo non moleste ferebam: quamquam, quemadmodum tractarere, au diebam. ille autem, cum ad Thermum de Parthico bello scriberet, ad me litteram numquam misit, ad quem intelligebat eius belli periculum pertinere. tantum de auguratu filij sui scripsit ad me. in quo ego misericordia commotus, et quo semper amicissimus Bibulo fui, dedi operā, ut ei quam humanissime scriberē. ille, si omnibus est maleuolus, quod numquam existimaui: minus offendor in me. si a me est alienior: nihil tibi litterae meae proderunt. Nam, ad senatum quas Bibulus litteras misit, in ijs, quod mihi cum illo erat commune, sibi soli attribuit. se ait curasse, ut cum quaestu populi pecunia permutaretur. quod autem meum erat pro-

proprium, ut alarijs transpadanis uti negarem; id etiam populo se remisisse scribit. quod uero illius erat solius, id mecum comunicat. equitibus auxiliarijs, inquit, cum amplius frumēti postularemus. Illud uero pusilli animi, et ipsa maleuolentia ieiuni, atque inanis, quod Ariobarzanē, quē senatus per me regem appellauit, mihiq. cōmendauit, iste in litteris non regem, sed regis Ariobarzans filium appellat. hoc animo qui sunt, deteriores fiunt rogati: sed tibi morem gessi: litteras ad eum scripsi: quas cum acceperis, facies quod uoles. Vale.

equitibus, qui tamquam alae utrimque apud legiones i acie collocantur.

regem Cappadociae.

ARG. Suadet, ut decedens praeponat prouinciae quaestorem potius, quam legatos. quod ipse quoque postea fecit. uide ep. 15.

M. Cicero imp. s. d. Q. Thermo propraet.

Ioniā regebat. ep. 13. l. 5. ad Art.

18

OFFICIUM mēum erga Rhodonem, ceteraq. mea studia, quae tibi, ac tuis praestiti, tibi, homini gratissimo, grata esse, uehementer gaudeo: mihiq. scito in dies maiori curae esse dignitatem tuam: quae quidem a te ipso integritate, & clementia tua sic amplificata est, ut nihil addi posse uideatur. sed mihi, magis, magisq. quotidie de rationibus tuis cogitanti, placet illud meum consilium, quod initio Aristoni nostro, ut ad me uenit, ostendi; graues te suscepturum inimicitias, si adolescens potens, & nobilis a te ignominia affectus esset. & hercle sine dubio erit ignominia. habes enim neminem honoris gradu superiorem. ille au-

captat beneuolentiam a laude Thermi, & a studio suo erga illum.

In prouincia.

F tem,

quaestor enim
legatum digni-
tate anteit. uir-
de ep. 15.

quorum pote-
stas multis ca-
lamitatem in-
tulit.

hic est, quem
provinciae, cū
decederet, prae-
posuit. ep. 15.

quaestores ibāt
in provincias

tem, ut ornittam nobilitatem, hoc ipso uincit ui-
ros optimos, omnesq. innocentissimos legatos
tuos, quod et quæstor est, & quaestor tuus. nocere
tibi iratum neminem posse perspicio: sed tamen
tres fratres, summo loco natos, promptos, non in-
disertos, te nolo habere iratos, praesertim iure:
quos uideo deinceps tribunos pl. per triennium fo-
re. tempora autem reip. qualia futura sint, quis
scit? mihi quidem turbulenta uidentur fore. cur
ego te uelim incidere in terrores tribunicios? prae-
sertim cum sine cuiusquam reprehensione legatis
quaestorem possis anteferre: qui si dignum se ma-
ioribus suis praebuerit, ut spero, & opto; tua laus
ex aliqua parte fuerit: sin quid offenderit; sibi to-
tum, nihil tibi offenderit. Quae mihi ueniebant in
mentem, quae ad te pertinere arbitrabar; quod in
Ciliciam proficiscebar, existimaui me ad te oportere
scribere. tu quod egeris, id uelim dii approbent:
sed, si me audies, uitabis inimicitias, & posteri-
tatis otio consules. Vale.

ARG. Ostendit optatorem sibi quaestorem obtingere
neminem potuisse; & hortatur, ut maturet in provinciam
uenire, ante quam ipse decedat.

M. Cicero imp. s. d. C. Coelio Caldo,

L. F. quaest. 19

C V M optatissimum nuncium accepissem,
te mihi quaestorem obtigisse; eo incundio-
rem mihi eam sortem sperabam fore, quo diutius in pro-
uinciam mecum fuisses. magni enim uidebatur inte-
resse, ad eam necessitudinem, quam nobis soror tri-
buisset,

buisse, consuetudinem quoque accedere. postea, cum mihi nihil neque a te ipso, neque ab ullo alio de aduentu tuo scriberetur; uerebar, ne id ita caderet, quod etiam nunc uereor, ne ante, quam tu in prouinciam uenisses, ego prouincia decederem. accepi autem a te missas litteras in Ciliciam, cum essem in castris, ad x. Kal. Quint. scriptas humanissime; quibus facile & officium, & ingenium tuum perspicere possit: sed neque unde, neque quo die datae essent, aut quo tempore te expectarem, significabant; nec is, qui attulerat, a te acceperat: ut ex eo scirem, quo ex loco, aut quo tempore essent datae. quae cum essent incertae; existimaui tamen esse faciendum, ut ad te statores meos, & lictores cum litteris mitterem: quas si satis opportuno tempore accepisti, gratissimum mihi feceris, si ad me in Ciliciam quamprimum ueneris. Nam, quod ad me Curius, consobrinus tuus, mihi, ut scis, maxime necessarius, quod item C. Virgilius, propinquus tuus, familiarissimus noster, de te accuratissime scripsit; ualet id quidem apud me multum, sicuti debet hominum amicissimorum diligens commendatio; sed tuae litterae, de tua praesertim dignitate, & de nostra coniunctione, maximi sunt apud me ponderis. mihi quaestor optatior obtingere nemo potuit. quamobrem quaecumque a me ornamenta in te proficiscentur; ut omnes intelligant, a me habitae esse ratione tuae, maiorumque tuorum dignitatis. sed id iam facilius

aut forte, aut S. C. aut lege. uide Philipp. 2.

quae erat pars prouinciae suae.

dictos ait Fest. quod fasces uirgarum ligatos ferunt, quibus, iussu magistratum, plagas delinquentibus inferunt, de quo Hirtius in lib. de bello Afric.

quaecumque, i. omnia, ut ad Att. ep. 21. l. 3. & ad eundem lib. 12. & Virg. l. 3. Aen.

consequar, si ad me in Ciliciam ueneris. quod ego
& mea, & reip. & maxime tua interesse arbi-
tror. Vale,

CICERONIS EPISTOLARVM,

AD APPIVM, LIBER III.

ARGVMENTVM.

Totus est hic liber ad Appium P. Clodii fratrem, cum quo post inimicitias in gratiam redierat. in hac autem epistola scribit de duobus Appii libertis, Phania, & Cilice. interferit quaedam de sua beneuolentia. in extremo commendat Valerium iuriconsultum cum ioco familiari.

M. Cicero s. d. Appio Pulchro imp.

Appio gratifi-
catur in liberti
lande, & simul
excusat breui-
tatem litterarū
suarum.

possunt lenim i
alienas manus
littere perue-
nire.

ut aliquid ego
quoque tibi si-
gnificem.

I I P S A résp. tibi narrare posset, quo
modo sese haberet; non facilius ex ea co-
gnoscere posses, quā ex liberto tuo Pha-
nia: ita est homo non modo prudens, uerum etiam,
quod uidi, curiosus. quapropter ille tibi omnia
explanabit. id enim mihi & ad breuitatem est
aptius, & ad reliquas res prouidentius. De mea
autem beneuolentia erga te etsi potes ex eodem
Phania cognoscere, tamen uidentur etiam ali-
quae meae partēs. Sic enim tibi persuade, ca-
rissimum te mihi esse cum propter multas suauita-
tes ingenij, officij, humanitatis tuae; tum quod
ex litteris tuis, & ex multorum sermonibus intel-
ligo, omnia, quae a me profecta sunt in te, tibi
accidisse gratissima. quod cum ita sit; perficiam
profecto,